

USTEC·STEs (IAC) exigeix la retirada de la LOMCE

El passat maig, el Congrés de diputats espanyol presentà el darrer, i pràcticament definitiu, projecte de llei sobre la LOMCE. Paral·lelament, el Departament d'Ensenyament treballava en un nou decret sobre provisió de places docents, d'acord amb el desplegament de la LEC. Lletra semblant, mateixa música.

En què s'inspira la LOMCE?

Els darrers gestos del ministre Wert i dels governs autònoms en mans del PP: suprimir beques, retallar l'ensenyament públic, atacar el català, empitjorar les condicions laborals..., esdevenen el camp d'experimentació del conjunt de transformacions involutives que preveu la nova llei. Al seu preàmbul, amb nombroses referències a "emprenedoria", "PISA", "avaluacions punitives", "adaptar el sistema a les necessitats del sistema productiu" hi apunta clarament la supeditació de l'educació a les exigències "dels mercats"; és a dir, als interessos de l'1% dels més rics.

Econòmicament privatitzadora

La darrera redacció del projecte de LLei manté una obsessió: reforçar l'ensenyament privat respecte del públic. A tal efecte, no hi ha cap compromís de crear places públiques, ans al contrari, es promou la creació de places de centres concertats (la major part en mans d'ordes religiosos). S'hi contempla, a més, la cessió de terrenys públics per a construcció de centres de titularitat privada i l'extensió de la renovació de concerts dels 4 cursos actuals a un mínim de 6.

També es preveu un sistema pervers d'incentius. Les noves avaluacions i revàlides, amb tota probabilitat gestionades per empreses privades, implicaran l'establiment de rànquings publicitats, de manera que es premiaran aquells centres amb teòrics millors resultats (que coincideixen amb els privats amb alumnat de procedència social benestant) i "càstigs", en forma de menors recursos i finançament, per a aquells amb resultats més modestos, que són els que acullen població de classe treballadora.



L'aparició de taxes a la formació professional (on Catalunya ja és pionera), desincentivarà la matriculació en instituts públics. L'oferta pública, ara per ara insuficient, permetrà a més, fer de l'FP una oportunitat de negoci per a moltes empreses. D'altra banda, la multiplicació de les taxes universitàries allunyarà els grups socials més desafavorits de l'ensenyament superior. Alhora es deixa la porta oberta a imposar taxes al batxillerat.

Socialment injusta

La revolució conservadora del PP arrossega el sistema educatiu cap al passat. Es retorna a la concepció del sistema educatiu com una inacabable cursa d'obstacles: un conjunt d'avaluacions externes i revàlides (fins a vuit, tres de les quals seran eliminatòries) que busca delmar l'alumnat per limitar-ne l'accés a l'ensenyament superior. Unes proves que, com en el cas de les de 3r i 4t d'ESO i la de final del batxillerat, conduiran a vies mortes a bona part dels estudiants.

Rere aquest conjunt de proves hi ha una lògica darwiniana. Es pretén expulsar del sistema a aquells que no obtinguin uns determinats resultats, que solen pertànyer als col·lectius socials i culturals més desafavorits. Paral·lelament, es prescindeix de mesures compensatòries, s'abandona el tractament de la diversitat i es desmantellen aquells suports a l'alumnat que més ajut necessita al llarg de la seva escolaritat. Com ja passa amb la filosofia econòmica del PP, el sistema premia qui millors resultats obté i castiga qui més necessitats formatives requereix; amb la qual cosa, la LOMCE fa una perversa substitució del dret a l'educació de qualitat per a tots i totes per l'educació dels "excel·lents".

En aquesta direcció, es permetrà que alguns centres puguin fer "especialitzacions curriculars" i seleccionar estudiants per les seves qualificacions escolars. A la pràctica, això significa que alguns centres "d'excel·lència", normalment privats, que acullin majoritàriament població benestant, puguin impartir coneixements de

nivells elevats, en detriment de l'homogeneïtat del sistema i el principi de la igualtat d'oportunitats.

Políticament recentralitzadora

Coherentment amb els objectius polítics, expressats ja al programa electoral, el PP pretén acabar amb la immersió lingüística. L'acord de darrera hora amb UPyD, pel qual es declara el castellà com a llengua vehicular, i les decisions polítiques al País Valencià i la imposició, per part de Bauzá, del TIL a Ses Illes, així ho certifica. D'aquesta manera es redueix la presència del català a la condició d'assignatura d'especialitat (és a dir, matèria de segona categoria) amb la "possibilitat" d'impartir algunes matèries en «llengua cooficial».

En la mateixa línia, les assignatures "troncals", les "importants", les que comptaran en les avaluacions oficials, disposaran d'un currículum el 100% del qual serà dictat des del Ministeri. Precisament, el fet que aquestes "avaluacions estatals", iguals per a tothom, siguin controlades des de Madrid implicarà un control absolut dels continguts per part del govern espanyol i condicionarà la tasca dels docents. Es respon així a l'aspiració, verbalitzada pel ministre Wert, d'«*españolizar a los niños catalanes*». Molt significativament, la Història d'Espanya serà assignatura obligatòria per a totes les modalitats de batxillerat.

Ideològicament reaccionària

La llarga mà de la Conferència Episcopal es percep clarament en el redactat de la llei. Se suprimeix l'assignatura d'Educació per a la ciutadania, i se substitueix per uns "valors cívics" que imposen una cosmovisió conservadora que eviti tractar qüestions contemporànies i transversals com la igualtat de gènere, l'avortament o la llibertat sexual. En contraposició, la religió catòlica passa a ser matèria avaluable. A la vegada, assignatures com la filosofia, les humanitats, les llengües clàssiques o artístiques veuen com disminueix el seu pes.

Com a mostra del reaccionarisme en què s'inspira el projecte, la llei, a més, "legalitza" la possibilitat de segregar per sexes en centres sostinguts per fons públics, és a dir, a escoles i instituts, la major part administrats per ordes religiosos i d'ideari conservador. Diferents sentències judicials qüestionaven els concerts a aquesta tipologia de centres. Amb la LOMCE es blinda aquest finançament i s'incita a altres centres a imitar aquesta separació estricta que comporta una educació en la discriminació de gènere.

Organitzativament antidemocràtica

Com ja passa amb la LEC, la LOMCE potencia la figura del director i minimitza el pes del claustre i el consell escolar. De fet, estableix una organització jeràrquica en què són les direccions qui determinen l'estructura de comandament, les decisions pedagògiques i curriculars o l'assignació de tasques i responsabilitats. També es preveu que pugui intervenir en la selecció del professorat. A més, en la selecció de les direccions, serà l'Administració qui pràcticament tingui la primera i la darrera paraula. Amb tot plegat, es busca la submissió, obediència i passivitat de la comunitat educativa, especialment del professorat,

sotmès cada cop més a l'arbitrarietat. Ras i curt, representa una involució que ressuscita l'escola franquista.

Pedagògicament retrògrada

La LOMCE ens retorna a una concepció d'autoritarisme a l'escola. Una verticalitat sorgida des de la recuperació de competències per part del Ministeri, amb un paper consultiu de les comunitats autònomes en què les direccions tenen assignades funcions executives, i on s'espera del professorat un paper passiu, de transmissors de continguts i acatament d'ordres.

No hi ha, a més, cap referència a aspectes pedagògics o metodològics. Únicament recull detalladament una llista de matèries i continguts curriculars a impartir i un calendari d'avaluacions a superar. Cap referència al tractament de la diversitat, ni a compensar les deficiències, ni a experimentar sobre quines poden resultar les millors estratègies per millorar l'educació. S'en desprèn una obsessió pels resultats, com si l'escola hagués d'assimilar una estructura i filosofia empresarial, on el professorat són simples empleats; les famílies, clients, i l'alumnat, productes. I aquí desapareix del tot la idea d'avaluació continuada o adaptació curricular. Tot plegat, la LOMCE és una invitació tàcita a deixar enrere aquells alumnes que no s'adapten al ritme industrial que preveu la llei.

Laboralment desreguladora

Tot i que encara haurem d'esperar la futura llei, anunciada en el text, de la professió docent, la LOMCE determina un professorat sense capacitat d'autonomia, ni participació, ni drets, ni garanties. Si calgués resumir la voluntat desreguladora d'aquest text, hem de dir que s'hi pretén que l'escola pública imiti les estructures de l'empresa privada: provisió de llocs arbitràriament determinada per les direccions, empitjorament de les condicions laborals, promoció i condicions salarials lligades a resultats, cap respecte a l'especialització docent, flexibilitat horària, impossibilitat real de la llibertat de càtedra, control fiscalitzador de la tasca docent...

Conclusions

El pitjor de tot és que aquests canvis no comportaran en absolut cap millora. Allà on s'han experimentat canvis similars, els resultats són obvis: una degradació de l'experiència educativa, un increment de desigualtats entre alumnes, l'eliminació del principi d'igualtat d'oportunitats, un procés creixent de deserció docent, empitjorament de la convivència a l'aula, aparició de fenòmens de corrupció escolar (gràcies a la irrupció de nous actors privats en processos d'avaluació, frau creixent en els resultats i altres fenòmens semblants)...; en resum la creació d'una educació que adapta les formes i estructures *low cost*, i que, tanmateix, acaba suposant una major despesa pública (perquè alimenta nous agents privats) i que comporta pèrdues incalculables per al conjunt de la societat. Una llei, la LOMCE, com la LEC, que ha de ser combatuda amb tots els mitjans possibles, i de manera conjunta per la comunitat educativa, per evitar que els interessos privats acabin per destruir aquest pilar del benestar col·lectiu.